constantin acosmei

JUCĂRIA MORTULUI

Constantin Acosmei

Jucăria mortului

ediţia a IV-a, revăzută

Editura CASA DE PARIURI LITERARE
2012

© 2012 casa de pariuri literare

© Laurenţiu Midvichi pentru ilustraţia de pe copertă

ediţia a IV-a, revăzută

prefaţă de Daniel Cristea-Enache
seria Poezie | colecţia Reeditări

www.cdpl.ro

editura@cdpl.ro

tel.: 021.2607596; 0741.587259; 0726.407349

ISBN: 978-606-8342-64-1

editor: Cristian Cosma (un cristian)

producţie: Victor Jalbă-Şoimaru

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Constantin Acosmei, n. 1972, Tîrgu Neamţ.

Volum de poezie: *jucăria mortului* (Editura Pan, 1995; ediţia a II-a, revăzută şi adăugită, Editura Vasiliana, 2002; ediţia a III-a, Editura Vinea, 2006; ediţia a IV-a, revăzută, Editura Casa de pariuri literare, 2012).

Prezent în antologiile: *Club 8 – Poetry*, trad. Adam J. Sorkin şi Radu Andriescu, Editura T, 2001; *oZone Friendly. Iaşi. Reconfigurări literare. O antologie*, coord. O. Nimigean, Editura T, 2002; *Hat jemand etwas gefragt?*, trad. Michael Astner, Editura Versus, 2003; *Cartea roz a comunismului*, coord. Gabriel H. Decuble, Editura Versus, 2004; *Nasturi în lanul de porumb*, coord. V. Leac, Editura Brumar, 2008; *Balkanische Alphabete: Rumänien*, coord. Ernest Wichner, Wunderhorn, 2009; *Prima mea beţie*, coord. Gabriel H. Decuble, Editura ART, 2009; *Poezia antiutopică. O antologie a douămiismului poetic românesc*, coord. Daniel D. Marin, Editura Paralela 45, 2010; *Noua poezie nouă. O antologie a poeziei române postmoderne*, coord. Dumitru Chioaru, Editura Limes, 2011; *Of Gentle Wolves: An Anthology of Romanian Poetry*, trad. Martin Woodside, Calypso Editions, 2011; *The Vanishing Point that Whistles. An Anthology of Contemporary Romanian Poetry*, ed. Paul Doru Mugur, Adam J. Sorkin şi Claudia Serea, Talisman House, 2011.

Premiul pentru debut al Asociaţiei Scriitorilor din Iaşi, 1996; Premiul Euridice pentru poezie, 2008.

Scrisoarea unui provincial

Dacă generaţia milenaristă nu l-ar fi avut pe Marius Ianuş, un ideal *troublemaker* publicitar, neîndoielnic că ea ar fi fost, astăzi, la fel de „cunoscută” precum Constantin Acosmei. De peste un deceniu, acest poet straniu, de un fantastic al banalităţii (cu formula lui Lucian Raicu), se lăfăie într-un *underground* provincial, publicîndu-şi acelaşi titlu tot la edituri obscure. După faimoasa editură Pan din Iaşi, după celebra Vasiliana din aceeaşi urbe, a venit rîndul mai titratei Vinea să editeze *jucăria mortului* a lui Constantin Acosmei, oferindu-i, cît de cît, posibilitatea unei întîlniri cu cititorii şi criticii literari. Ca prin vis, îmi amintesc de o întîlnire cu autorul, un ins cu figură de călugăr rus, la un Tîrg „Gaudeamus”. Mi-a dat oare cartea, într-una din cele trei ediţii ale ei? Nu mi-a dat-o? Greu de răspuns. Tot ce pot să spun e că exemplarul pe care îl am acum în faţa ochilor l-am luat cu împrumut.

Placheta, în interior, are mai mult spaţii albe decît şiruri de versuri; şi se citeşte, în mod normal şi la o viteză medie de lectură, în jumătate de oră. Nu mai mult. După ce ai citit-o, însă, te freci la ochi, îţi masezi uşor tîmplele şi o iei de la început. După care o laşi deoparte. Și o reiei a doua zi, trecînd prin aceleaşi file mai mult albe decît tipărite şi mai degrabă comune decît poetice. N-aş vrea să se creadă că am făcut o fixaţie fetişistă pentru *jucăria…* lui Constantin Acosmei; dar nici n-aş fi crezut că mai este posibil un continuator necrispat al lui Bacovia, tocmai în acest ultim deceniu al turbulenţelor şi revoluţiilor literare.

În fapt revoluţia lirică, şi în cazul marelui model, şi în cel al bibliografului bărbos de la Iaşi, există. Ea nu contestă nimic la suprafaţă şi nu distruge, cu o retorică a penalizării, formulele consacrate. În schimb, dislocă noţiunea de poezie, luîndu-i acesteia centrul de greutate şi risipindu-l, pulverizîndu-l pe toată întinderea textului. Imaginile cardinale şi seriile tematice, simbolurile, tropii, rima, ritmul dispar din pagină ca şi cum şi-ar fi dovedit tot mai mult inutilitatea.

Constantin Acosmei se dispensează de ele treptat, evoluînd dinspre nişte „margini” mai convenţionale (o ramă a tabloului) către un centru al lirismului prim. Două sonete deschid şi închid *jucăria mortului*,

arătînd dexteritatea formală a poetului. Primul şi ultimul ciclu, *Maledicat* şi *Ce s-a întîmplat*, conţin bucăţi vizibil mai lucrate, elaborate, răsucite pe un fir demonstrativ, încheiate ori punctate de un clu. Jocuri de cuvinte, ironii, ba chiar o explicitare aproape supărătoare în două texte ce îndeplinesc funcţia de arte poetice: „(nu sînt curios să trăiesc / nici să mor – / decît să ridic două degete / ca să răspund corect / la «întrebările profunde / ale existenţei» / mai bine – două degete / să mi le bag pe gît)” (*Palinodie*); „(ce este nimic ce faci nimic / ce cauţi nimic ce vrei nimic / / ce ai nimic ce te doare nimic / ce simţi nimic ce spui nimic)” (*Ce s-a întîmplat*). În alte instantanee, poetul mizează pe cîte o imagine, aşa zicînd, vectorială, intenţională, vrînd să fie ironic, arătînd că îşi calculează efectul. Rezultatul este fie un *hai-ku* cu skepsis, în genul glumiţelor lirice gustate de „optzecişti”, fie un jet graţios de mică arteziană: „(la începutul nopţii crîşma se ridică / în aer propulsată de ventilatoare / / mă strecor printre mese şi cobor să / privesc armonia grupului sanitar)” (*Apoteoză*); „(în fiecare noapte beau / un pahar de ceai negru / mă întind pe pat / cu faţa în jos / îmi ascult zvîcnirile inimii / şi îmi închipui că / sînt îndrăgostit)” (*Prima iubire*). În sfîrşit, în ultimul cerc din proximitatea centrului vedem poeme remarcabile, anunţînd secvenţele apoeticului copleşitor, dar care păstrează într-un fel sau altul legături cu versul premeditat. Registrul naturalist este neechivoc, strofa nu devine încă o pastă verbală omogenă, ci rămîne o ţesătură atent realizată, cu contraste aranjate, cu imagini bine aduse din condei: „(închid ochii deschid gura / nişte scursori sînt zilele / străzile tremură cu burta la stele / maţele cîntă duios – / închid ochii deschid gura / în locul lacrimilor din orbite / se scurg bucăţi de scuipat)” (*Pentru nimic în lume*); „(ambulanţele intonează / copleşitoare marşuri de triumf / din cartierele mărginaşe / se aud slab exploziile demografice / însoţite de rafale prelungi de aplauze / fiecare clipă trebuie dezamorsată / ultimele noastre nopţi / au fost luminate feeric / de petele galbene de urină / de pe cearşafuri)” (*Scrisoarea unui provincial*).

De la asemenea versuri, structurate şi insolitate în maniera avangardiştilor (nici poemele de tinereţe ale lui Geo Dumitrescu nu sînt prea departe), Constantin Acosmei trece, odată cu ciclurile *Sic cogito*, *Texte poetice* şi *Relatări*, în zona de vîrf a liricii sale – şi a unei întregi generaţii de poeţi milenarişti, cărora autorul de la Iaşi le este precursor. Aceeaşi banalizare a răului şi fosforescenţă a urîtului, aceeaşi suferinţă, exprimată însă diferit: în tirade social-protestatare ori prin viziuni sumbre, post-expresioniste, la poeţii generaţiei 2000, respectiv, într-un lirism autosuficient, apatic ori nevrotic, la Constantin Acosmei. Dacă *mortul* este chiar personajul în care poetul se travesteşte şi se recunoaşte, atunci

jucăria mortului e poezia pe care o scrie, descentrată, abulică, înclinată nicidecum spre temele majore, ci spre gesturile primare, cele mai la îndemînă, ale eului regresiv: „(am stat pe recamier şi / mi-am pus mintea la contribuţie / acum intră în zbor / pe fereastra deschisă / gunoaiele aruncate de la etaj / mă aplec în genunchi şi / îmi aşez faţa în găleata cu / apă – ca să bolborosesc)" (*Sic cogito*); „(mi-am închis fălcile cu mîna / şi mi-am vîrît pe rînd vîrful limbii / în toate spărturile din măsele / / atunci ai întins mîna şi ai început / să îmi încîlceşti părul – apoi / totul în jur s-a acoperit de mătreaţă)" (*Ars amandi*).

De observat, aici, ultimele reminiscenţe ale poeticului. Autorul caută – încă – un final de climax şi scontează pe efectul de contrast între sintagma latinească ridicată în titlu (sonoră, elegantă, sclifosită) şi mizeria tristă de la subsol. În schimb, în secţiunea de *Texte poetice*, numai această formulă liminară mai prezintă un coeficient de (veche, convenţională) ironie. Deja sîntem înconjuraţi şi îmbibaţi de spuma cenuşie a poeziei lui Constantin Acosmei, o poezie cu atît mai puternică şi mai originală cu cît ea a renunţat la orice retorică şi simbolistică. Versurile, aparent plate, inerte, puse pe hîrtie între paranteze şi parcă în treacăt, sînt absolut uimitoare. Realitatea e fărîmiţată şi tocată de o privire obosită, care proiectează asupra exteriorului obscuritatea şi petele unei vieţi scurse într-o cameră sumar mobilată: „(azi cînd mergeam pe stradă / nişte copii se băteau cu pietre / / în staţia de tramvai am / văzut o femeie care / avea un scuipat pe spate / / acum stau lungit pe saltea / şi îmi scot cu degetul / scamele adunate în buric)" (*Azi cînd mergeam pe stradă…*); „(de două zile nu am mai stins becul – / stau cu mîinile la spate şi mă gîdil în / palmă cu unghiile moi. cînd îmi clănţănesc / dinţii îmi sug la sînge măselele rupte)" (*De două zile nu am mai stins becul…*).

Parcurgînd cu atenţie secvenţele anodine, banale, ordinare ale unei existenţe contemplate la lumina chioară a becului sau, afară, printre „cîrduri de oameni străini", descoperim, cînd şi cînd, foşnetul prezenţei demonice. „Mă trec fiorii", „mă clatin de silă", „cînd nu mai pot de frică", notează tot aşa, *en passant*, Constantin Acosmei, creînd o senzaţie aproape fizică a Răului tatonant. Mai tîrziu, ochii aprinşi ai diavolului vor scăpăra în întunericul compact, tulburat de o tuse convulsivă: „(întind mîna iau de pe calorifer o / baterie veche de lanternă pun limba / pe lame şi mă gîdilă curentul slab / / prind între degete o şuviţă murdară / din părul încîlcit o pîrlesc cu ţigara / la rădăcină şi apoi o arunc sub pat / / cînd tuşesc zvîrcolindu-mă o pereche de / ochi aprinşi răsar o clipă din întuneric)" (*Tratament*).

Răul este deja instalat, în secţiunea *Relatări*, şi efortul autorului

este să se dispenseze de orice grilă (morală, socială, familială) ce ar fi putut impune un criteriu de selecţie şi o strategie de ajustare. Relatarea e perfect neutrală, cu detalii josnice sau oribile captate într-o dispoziţie egală, fără cel mai mărunt indiciu de morală implicată. Un ultim citat din acest poet care a ajuns, pe cont propriu, la modelul bacovian de excepţională intensitate apoetică. Mi-e destul de greu să aleg între *Relatarea unui bărbat* şi *Relatarea unui bătrîn*, dar fie: „Într-o seară mergeam repede pe trotuar, urmărindu-mi chipul bosumflat în vitrinele împodobite cu ciorapi şi chiloţi. Cînd am dat colţul în viteză, m-a zdruncinat o izbitură puternică. În faţa mea zăcea o femeie trîntită pe asfalt cu faţa în sus. Buzele ei murmurau o lungă înjurătură. Priveam cum i se zvîrcoleşte piciorul drept – o bucată de ghips se sfărîmase şi dezvelea un petic de gleznă galbenă, obrintită. I-am cules cîrjele de pe jos şi am ajutat-o să se ridice în picioare. În timp ce palmele mele îi ştergeau coapsele de moloz, am simţit în buzunarul de la rochie cîţiva biscuiţi obişnuiţi – şi atunci mi s-au încleştat fălcile de poftă.” (*Relatarea unui bărbat*).

N-aş vrea să sune a cobe, dar acest poet formidabil ieşit din subterana socială şi existenţială îmi pare a fi autorul unei singure cărţi. Cu toate cele trei ediţii de pînă acum din *jucăria mortului* şi cu volumele ce vor urma. (*decembrie 2007*)

Într-adevăr, Acosmei a rămas (ca şi Ruxandra Novac) autorul unei singure cărţi. Majuscula se subînţelege. Și totuşi, avem în ecuaţie un element nou: apariţia într-o ediţie revăzută, la o editură, Casa de pariuri literare, care se bate pentru drepturile şi pentru vizibilitatea scriitorilor ei. Cei care nu l-au citit pe Acosmei îl vor citi acum; cei care l-au citit îl vor reciti. Dacă e să aleg două nume de poeţi profund diferiţi care să ducă mai departe partiţia Mircea Cărtărescu-Ion Mureşan şi Cristian Popescu-Ioan Es. Pop, voi merge la începutul acestui text critic pentru a-l recupera pe „fratele” turbulent, întîi anarhist, acum mistic. Constantin Acosmei-Marius Ianuş: iată faţa cu două obraze şi structura de rezistenţă a poeziei de azi. (*mai 2012*)

Daniel Cristea-Enache

Sonet

Cu ochii aţintiţi spre crucifix,
Visînd la Scara lui Ioan Climáx,
În timp ce preotul rosteşte: „Pax
Vobiscum” – gata, s-a sfîrşit, dau chix.

Mă-ntîmpină pe mal abrupt de Styx
Cel ce învîrte-al cerurilor ax:
„Religia-i (citează El pe Marx
Dintr-un manual de socialism prolix)

Opium pentru poporul ortodox
Și cel catolic”. Am rămas perplex,
Cu ochii cît mănuşile de box,

În care El se oglindea convex.
Apoi a spus: „Făcînd un paradox,
Eu sînt ca **i** *din numărul complex”.*

I. MALEDICAT

seducătorul

(mai sînt ţigări pînă mîine
poftă de mîncare avem
              talent şi pastile
hai să intrăm în bucătărie
eu îţi arăt sîngele meu
tu îmi arăţi sîngele tău)

scrisoarea unui provincial

(ambulanţele intonează
copleşitoare marşuri de triumf
din cartierele mărginaşe
se aud slab exploziile demografice
însoţite de rafale prelungi de aplauze
fiecare clipă trebuie dezamorsată
ultimele noastre nopţi
au fost luminate feeric
de petele galbene de urină
de pe cearşafuri
am scris pe ultimul plic
„anul unu după era noastră”
voi coborî şi eu în refugiu
cu aripile între picioare.
printr-o spărtură a zidului
privesc cum se înalţă
pe cel mai înalt catarg
drapelul alb al patriei)

pentru nimic în lume

1.
(sughit cu plăcere
beau apă de la robinet
şi sînt sigur că voi muri
mă gîndesc liniştit –
„ce ştiu eu despre aceste cuvinte?”
viaţa trece – corectă –
de pe o ciornă pe alta
sînt gata să mă înduioşez
mă ascund cu ţeasta în carte)

2.
(închid ochii deschid gura
nişte scursori sînt zilele
străzile tremură cu burta la stele
maţele cîntă duios –
închid ochii deschid gura
în locul lacrimilor din orbite
se scurg bucăţi de scuipat)

puţin

(sînt liniştit
mîngîi cu plăcere
capul răutăţilor

mă gîndesc la oraşul
unde fumegă lăzile de gunoi
ca nişte altare de jertfă

am fost furios
am tăiat gîtul
fiolelor

am strigat în oraş
– „am şi eu un schelet
de ce să nu vă fie frică?”

lîngă vitrine
mă opream
să-mi aranjez
puţin scalpul)

maledicat

(în fiecare noapte înainte de a
stinge lumina intru în bucătărie
cu gîndul să dau drumul la gaz
pînă la urmă dau drumul la apă
iau un pahar îl clătesc apoi beau
şi mă clatin de silă mă gîndesc
– „acolo în largul oceanului
pe o mare fîşie de cer nu a
zburat niciodată o pasăre”)

marşul funebru

(ferestrele patrulează în cadenţă
căruţa de la miezul nopţii trece prin sat
se sting pe rînd poeziile scrise
              la lumina reşoului
colţul de pîine de pe noptieră
seamănă cu un cap de rechin)

ziua într-o cameră mobilată

(bîntuie schelete metalice prin oraş
nici o femeie nu vine să arunce o
halcă de carne peste hîrtiile mele
nici cîinele zabeu nu mai vine la noi
mă acopăr cu o şenilă mă gîndesc
dacă nu cumva am ajuns o povară
prea grea pentru frumoasa mea viaţă)

sfîrşitul anului

(cine ştie ce viitor luminos se
va putea citi în măruntaiele mele

de pe marginea şanţului cerşetorul
schilod îmi urează multă sănătate
şi împlinirea tuturor dorinţelor

încă puţin şi voi avea privirea
limpede – ca borşul de la azil)

odă la viaţa mea

(să nu te dezveleşti
să nu ţii becul în ochi
să nu pui mîna pe mîţă

dacă ieşi în ogradă
şi aprinzi o ţigară
şi trezeşti găinile –
nu va fi viaţa mai
              frumoasă

mai bine să deschizi
uşa şi să pui limba
pe clanţa îngheţată

ori să te învîrteşti
în mijlocul casei cu
mîinile în buzunare
cu ochii pe var)

odă la toată lumea

(pietonii care traversează
corect. miliţienii care cunosc
atîtea cîntece şi glume.
bărbaţii care discută aprins
despre chefuri femei.
povestesc din armată.
amanţii care citesc horoscopul
împreună. îşi povestesc
dimineaţa visele. etc.)

trei studii pentru „nud cu piciorul în groapă”

1.
(„viaţa omului atîrnă de un fir de păr”
îmi aduc aminte aproape în fiecare seară
scoţînd cu degetele un păr lung
şi negru din farfuria cu mîncare)

2.
(azi m-am plimbat prin azil
şi am cules un buchet de ciorapi
– „vai sînt atît de plăpînzi” spune
femeia înduioşată şi îi pune
repede în apă să nu se ofilească)

3.
(întotdeauna cînd vorbesc despre
frumuseţe o femeie goală se aşază
sfioasă lîngă un stomac gol)

autopsie

(chiar şi acum – căpăţîna e plină cu
întrebări mincinoase – o pun pe masă

dacă am vorbit am rămas aşa – cu
o falcă în cer şi cu alta în pămînt)

confesiune

(primăvara te scoate din minţi
o femeie fugită de la spital

într-o prăvălie un afiş explică
tranşarea cărnii de porc)

prima iubire

(în fiecare noapte beau
un pahar de ceai negru
mă întind pe pat
              cu faţa în jos
îmi ascult zvîcnirile inimii
şi îmi închipui că
              sînt îndrăgostit)

garden-party

(nu ştiu să mă distrez –
vîntul rostogoleşte o minge spartă
pe o bancă se zăreşte o namilă

mi-e frică să nu se stîrnească
blîndele de pe şira spinării

de un sfert de oră se plimbă pe drum
o femeie cu piciorul în ghips)

hotărîre

(cred că as’ noapte se afla
în grădină o mortăciune
m-am dus la vale pe drum
m-am tot gîndit – „dacă
găsesc o jucărie plină de
sînge o şterg cu o cîrpă”
nimic nu mi-a adus aminte
de oamenii ţepeni serioşi
zdruncinaţi în derîdere în
compartimentul aproape gol)

week-end cardiac

(n-am nici pe dracu' – pînă luni.
stau lîngă tejghea pînă cînd
mi se dă restul închid palma
strîng pumnul mă dau la o parte

o femeie plesneşte un copil
care ţine degetul în gură –
pînă vine tramvaiul şi voi
pune umărul în coastele ei)

live în bucătărie

(zeii sînt vii
numai în sudalme
              şi ce dacă.
îmi arunc ochii
scuip în muzicuţă
şi cînt
pînă cînd faţa
mi se îmbălează
              şi ce dacă.
sub fereastra
deschisă un om
îşi ascute coasa
cu o cute)

curriculum vitae

(am pîrlit pe reşou
pene de găină
am găsit în buzunar
              la pantaloni
nişte caramele năclăite
nu îmi dau seama
dacă îmi curge
              sînge din nas)

spune şi tu

(stau cu faţa-n sus
îmi ţin de urît
            spune şi tu.
şchiopătez pe saltea
aranjez cu mîna
un fleac lîngă altul
            spune şi tu.
strănut de tristeţe
cînd se face noapte
şi zboară toate
muştele de pe gură)

odihna

(umblu pe o stradă
şi îmi dau seama
că am înghiţit apă

zic – „frate loveşte-mă
cu pumnul în cap
prinde-mă bine de păr
şi tîrăşte-mă afară

dacă ţi-e scîrbă
dă-mi zece lei
să mă duc în piaţă
şi să mă cîntăresc”)

musafirul

(mă aşez pe scaun şi stau
cuminte – nu mă pîrleşte
soarele nu mă prinde ploaia
fără multă milă mă uit la
pozele unor străini rătăcite
în sertar printre fleacuri
„fotografii cu cei dragi”
cînd nu mai pot de frică
îmi ţin mîna – nu sînt în
stare să îmi astup urechile
cu degetul şi să ţip –
un musafir abandonat în
sufragerie pufneşte în rîs)

taedium vitae

(sînt chior de somn şi mă uit la soare
pot să pariez că nu voi muri
            anul acesta
m-am trezit cu becul aprins
am descuiat uşa am ieşit în ogradă
n-am avut chef să mă spăl pe ochi
            aştept să se întunece
o viaţă lungă mă pîndeşte
– un intestin încîlcit pe care trupul
meu întreg nu poate să-l înfunde –
îmi amintesc cum zboară prin iarbă
            o găină fără cap)

viaţa mea

(toamna adie pe străzi răsuflarea
amanţilor cu nasul înfundat
uneori seara intru în crîşmă şi
privesc o femeie sau alta numai
în albul ochilor pînă mi se face
lehamite – îmi scot bomboana
din gură şi arunc după o muscă
„trăiesc de pomană – de-ar fi primit”
cînd stau în casă fierb un cartof
îl cojesc şi mă uit la el cum
se învineţeşte – noaptea cînd mă
trezesc tuşind mă întorc pe o parte)

taedium vitae

(m-am spălat pe ochi cu apă caldă
într-o chiuvetă înfundată cu zarzavat
am pus reşoul în priză să mai
aprind o ţigară pînă una alta
am băut ceaiul care mai rămăsese
de marţi – rece şi cu mult zahăr
am deschis radioul şi am aşteptat
cu nădejde să anunţe ora exactă)

nu mă tem de moarte

(nu am avut nici o presimţire
era să mă sinucid fără să vreau
– fără să-mi dau seama –
m-am speriat dar nu mi-a fost frică
atunci cînd mi-a amorţit
degetul cel mic de la mîna stîngă
am înghiţit cîteva linguri de zahăr
sînt supărat că am trăit pe lumea
asta şi sînt supărat că mor
duminică intrînd în biserică aş putea
să le spun – „nu mă tem de deces”)

palinodie

(nu sînt curios să trăiesc
              nici să mor –
decît să ridic două degete
ca să răspund corect
la „întrebările profunde
              ale existenţei”
mai bine – două degete
să mi le bag pe gît)

II. SIC COGITO

dimineaţa tîrziu

(azi dimineaţă mi-a fost puţin
scîrbă m-am spălat pe dinţi
cu sare de două ori aş putea să
privesc asfaltul prin transparenţa
dinţilor şi frunzele putrede
înfipte în tocurile femeilor –
încet-încet îmi iau tălpăşiţa
printre oamenii muncii la deal)

sîmbătă

(stau pe prag – mă strînge în
spate oamenii văd uşa deschisă
şi mă lasă în plata domnului
îmi ţin genunchii în braţe
– cu palmele astea dimineaţă
am desfundat chiuveta –
fac cruce cu vîrful piciorului
pe covoraşul de cauciuc
mai tîrziu voi ieşi pe stradă
şi voi încerca să mă rătăcesc)

banchetul

(după ce am strivit ţigara
în farfurie m-am spălat pe
mîini – fără să îmi îndoi
mînecile – acolo sub masă
şi pe urmă am pus dopul
de plută la sticla cu apă
acum respir cu gura căscată
şi clipesc din ochi aici în
spatele geamului de tablă)

la plimbare

(înghit în sec – cu urechile înfundate
de patru zile nu mi-am descălţat bocancii
– îmi aduc aminte cu nostalgie dimineţile
cînd puteam aţipi cu capul în chiuvetă –
aştept să mă poftiţi să fiu atît de bun
să mă întorc cu spatele pentru cîteva clipe)

duminică

(mă aşez în genunchi
cu pieptul lipit de calorifer
– de patru zile nu
mi-am mai văzut sîngele
îmi aduc aminte că
se făcuse noapte şi
m-au trimis să mă spăl
cînd am stors cîrpa
am scăpat din braţe
pe beton ligheanul
de tablă şi am ascultat
cum sare smalţul)

va urma

(nu mai pot de frig – am deschis
geamurile ca să nu arunce la
noapte cu pietre şi să le spargă
azi m-am întors tîrziu – pe o stradă
se spărsese o ţeavă de canal şi
m-am oprit acolo să mă dau pe gheaţă
acum stau în pat şi mă uit la
casa de peste drum – ziua cînd treci
prin faţa porţii deschise un copil
îşi îndeamnă cîinele să te muşte)

prînzul

(azi dimineaţă m-am împiedicat
de reşou şi mi-am stricat foamea
m-am aşezat în lighean şi
am aşteptat pînă a dat sîngele
apoi mi-am stors pijamaua şi
am pus-o la uscat pe calorifer
abia către seară am izbutit
să mănînc o felie de slănină)

poem liric

(stau rezemat şi îmi clatin capul
ştergînd cu părul peretele văruit
acum simt că n-aş avea puterea
              să sting un chibrit

parcă m-am înecat cu o linguriţă
de miere – mi-am supt burta şi
încet îmi împing degetele tot mai
              adînc pe sub coaste)

flenduri

(nu e nici un deranj
umblu în chiloţi de colo
pînă colo – am mîncat
un pachet de biscuiţi
şi cînd am simţit că
voi sughiţa am aprins
o ţigară scuturată)

apoteoză

(la începutul nopţii crîşma se ridică
în aer propulsată de ventilatoare

mă strecor printre mese şi cobor să
privesc armonia grupului sanitar)

micul dejun

(azi dimineaţă am văzut un
mort cu faţa plină de coşuri

m-am întors în cameră
şi m-am lungit pe saltea

mi-am închis pleoapele cu mîna
şi mi-am tras pătura peste ochi)

sic cogito

(am stat pe recamier şi
mi-am pus mintea la contribuţie
acum intră în zbor
              pe fereastra deschisă
gunoaiele aruncate de la etaj
mă aplec în genunchi şi
îmi aşez faţa în găleata cu
apă – ca să bolborosesc)

jucătorul

(am şters mingea de pantaloni
mi-am lipit buzele de spărtură
– lîngă bulina portocalie –
şi am umflat-o cît am putut

cînd am scuipat am văzut că
îmi curge sînge de la măsea)

tunete şi fulgere

(mă rugam în braţele lor
să-mi scoată ochii şi să
îmi înfunde urechile cu ei

cînd au început să rîdă
mi-am dat seama că
aveau gura plină cu apă)

întîlnire

(cînd ajungem faţă în faţă
punga – pe care o ţin cu mîna
stîngă – mă prefac că o scap

ne aplecăm după ea în acelaşi
timp şi ne izbim cap în cap)

ars amandi

(mă ascund în
spatele tău şi îţi acopăr
urechile cu palmele
aştept să pui
paharul cu limonadă
pe etajera de teracotă
îţi întind mîna
te invit să ne plimbăm
pe lîngă şifonier
cu un picior încălţat şi
cu unul desculţ)

amărăciune

(mi-am scos degetele din urechi
şi pe urmă le-am băgat în gură)

asta s-o crezi tu

(aprind becul. închid ochii

într-o zi am tîrît
salteaua în mijlocul camerei
şi m-am dat peste cap

într-o altă zi
m-am aşezat la masă şi
am rupt două ţigări

sînt viu. îmi scuip în sîn)

sfîrşit

(mă dezvelesc şi mă ridic de pe saltea
mă întind şi apuc dulia şi cuprind
becul cu un capăt al fularului de
la gît – şi îl învîrt şi îl sting)

somn dulce

(guma verzuie pe care o
mestecam cînd am adormit

am găsit-o dimineaţă
încleiată în părul încîlcit)

clipa morţii

(stau în genunchi – cu mîinile la spate
pînă cînd îmi amorţesc bine picioarele

apoi mă ridic sprijinindu-mă de sobă
şi încep să merg – ţopăind de plăcere)

ars amandi

(musca amorţită
care se plimba
pe genunchii tăi

a zburat şi mi s-a
aşezat pe obraz)

echilibru

(am tras cu cleştele
cercurile de la plită

am sorbit o înghiţitură
din paharul cu slatină

mai am patru ţigări
şi patru chibrituri)

comèdie

(mă suisem călare pe fereastră
îmi legănam piciorul desculţ
            deasupra străzii

cu mîna stîngă ţineam de
urechi un iepure mort şi atunci
            am pus frînă)

jucăria mortului

(am scos cîteva oase
de sub saltea şi
am făcut o morişcă

în timp ce morişca
se învîrtea mi-am
împachetat capul
într-o coală de hîrtie)

ars amandi

(mi-am închis fălcile cu mîna
şi mi-am vîrît pe rînd vîrful limbii
în toate spărturile din măsele

atunci ai întins mîna şi ai început
să îmi încîlceşti părul – apoi
totul în jur s-a acoperit de mătreaţă)

reverenţă

(m-am aplecat şi
mi-am smuls covorul
de sub picioare)

sîmbătă

(ar fi trebuit să le spun pe
şleau care este ordinea în care
amorţesc degetele de la mînă

acum este aproape întuneric
şi abia îmi mai pot desluşi
lungul nasului într-o oglinjoară
pe care mi-au aşezat-o pe buze)

te-a întrebat cineva ceva?

(între voi se va ivi un trădător
care va mărturisi – viaţa lui
scursă într-o cameră mobilată

dar după numai cîteva zile
cercetările vor dovedi că minţise)

III. TEXTE POETICE

* * *

(şedeam ghemuit pe bordură
lîngă o băltoacă şi a trecut în
viteză un camion cu remorcă

am pornit încet printre blocuri
– am ajuns la un loc pentru
joacă şi m-am dat în scrînciob)

* * *

(azi cînd mergeam pe stradă
nişte copii se băteau cu pietre

în staţia de tramvai am
văzut o femeie care
avea un scuipat pe spate

acum stau lungit pe saltea
şi îmi scot cu degetul
scamele adunate în buric)

*** * ***

(stau lungit pe burtă în patul cu arcuri
după un paravan făcut dintr-o pătură
la o veioză făcută dintr-o cutie de carton
– din cînd în cînd îmi înghit saliva)

*** * ***

(azi dimineaţă mergeam încet pe stradă
şi simţeam cum mi se trag ciorapii
– puţin după ce am trecut de aprozar
mi-au rămas călcîiele goale în pantofi)

* * *

(mă ridic în genunchi la căpătîiul patului
mă sprijin cu mîinile pe marginea mesei
scot din pachet ultima ţigară mă aplec şi
încerc să o aprind la becul de la veioză)

* * *

(mergeam pe trotuar cu capul în jos
şi m-a orbit o lumină puternică. am
ridicat capul şi am zărit pe balcon
un copil punîndu-mi oglinda în ochi)

*** * ***

(am scos elasticul de la pantalonii
de pijama şi am făcut o praştie –
am încărcat cu dopul de la sticlă
şi am tras în perdeaua de la geam)

*** * ***

(iau apă în gură trag aer în piept îmi dau
capul pe spate închid ochii şi fac gargară
– cînd mă înec aplec capul şi în chiuvetă
se scurge apa călduţă din gură şi din nas)

*** * ***

(treceam încet cu bicicleta prin bălţile
de pe drum. cînd am ridicat ochii în
zare glodul strălucea ca soarele. atunci
mi-am luat picioarele de pe pedale)

*** * ***

(îmi împing scaunul puţin mai în spate
şi ridic piciorul amorţit pe marginea mesei
mişc încetişor degetul mare ieşit din
ciorapul rupt – mă trec fiorii)

*** * ***

(de două zile nu am mai stins becul –
stau cu mîinile la spate şi mă gîdil în
palmă cu unghiile moi. cînd îmi clănţănesc
dinţii îmi sug la sînge măselele rupte)

* * *

(mă retrag încet pînă lîngă perete
îmi ţin răsuflarea cu muşchii încordaţi
îmi fac avînt mă învîrt repede de
două ori şi mă rostogolesc din pat)

IV. RELATĂRI

Relatarea unui copil

Într-o zi stăteam la masă cu părinţii mei. Eu mestecam de mai multă vreme o bucată de brînză goală, sfărîmicioasă şi acră. Am încercat s-o înghit, strîngînd din ochi, însă brînza mi s-a oprit în gîtlej. Am tuşit încet, dar cînd am tras aer m-am înecat. Am început să horcăi şi să icnesc, printre hohotele de plîns, zvîrcolindu-mă pe scaun. Mama s-a repezit şi m-a luat în braţe, m-a înturnat cu capul în jos şi a început să mă lovească cu pumnul după ceafă, pînă cînd am vărsat urlînd tot ce aveam în stomac. Apoi m-a aşezat pe scaun, m-a şters pe la gură cu şorţul şi mi-a dat să beau nişte apă. Tatăl meu a muşcat nişte pîine şi nişte slănină, a mestecat bine înghiţitura, apoi a luat-o cu degetele şi mi-a băgat-o în gură.

Relatarea unui copil

Într-o zi, pe cînd molfăiam un biscuit uscat, un dinte din faţă a început să se clatine. Atunci l-am legat cu o aţă, iar capătul ei l-am înnodat de clanţa uşii deschise. M-am aşezat în genunchi, am închis ochii şi am împins uşa cu putere. Aţa întinsă a vibrat, am simţit o durere scurtă şi apoi gura mi s-a umplut cu sînge cald, izvorît din gingia goală. Am deschis ochii şi am văzut dintele înnegrit legănîndu-se încet, spînzurat de clanţă. L-am dezlegat, l-am băgat într-un cocoloş făcut din miez de pîine, apoi am ieşit în ogradă şi am încercat să-l arunc peste acoperişul casei. Cocoloşul s-a rostogolit pe ţigle şi s-a oprit în streaşină.

Relatarea unui copil

Într-o zi am avut musafiri. O doamnă m-a luat în braţe şi m-a pupat. „Spune – cum te cheamă pe tine, cîţi ani ai, al cui eşti tu, bravo ţie, să creşti mare etc.” Am fugit, m-am ascuns în şifonier şi am aşteptat. Cînd a trecut doamna prin cameră am împins uşa şi am scos un ţipăt lîngă picioarele ei. „Vai, ce rău m-ai speriat, potlogarule, vino şi scuipă-mi în sîn!” Doamna s-a aplecat, şi-a lărgit cu mîna gulerul de la flanelă, şi-a dat capul pe spate. Atunci mi-am frecat repede gingiile cu limba şi saliva a izvorît, umplîndu-mi gura.

Relatarea unui copil

Era întuneric beznă. Pe cărarea spre veceul din capătul grădinii mergea încet, cu paşi mărunţi, o femeie bătrînă. După ce a intrat în veceu, am ieşit tupilîndu-mă de după tufele de salcîm, unde mă ascunsesem la pîndă, şi am tras repede zăvorul ce închide uşa pe dinafară. Apoi am rupt-o la fugă pe lîngă gardul de sîrmă ghimpată.

Relatarea unui copil

Găinile cotcodăceau asurzitor. Am intrat în şopron şi, suflecîndu-mi mînecile, m-am căţărat pe grinzi pînă la cuibarul făcut dintr-o ladă stricată, umplută cu paie. Cînd m-am apropiat, cloşca a început să se înfoaie, cîrîind şi cloncănind, năpustindu-se să mă lovească cu ciocul. Am făcut o fentă, am înşfăcat-o de o aripă şi am săltat-o în aer. Cloşca se zbătea, încercînd să mă apuce cu ghearele, şi pălăia cu aripa liberă, stîrnind colbul. Ținînd-o cît mai departe, fără să răsuflu, am sărit pe nişte surcele şi am ieşit din şopron. Apoi am prins capătul de sfoară înnodat de un picior (cu care fusese priponită de o şipcă putredă din gard) şi am tîrît cloşca în fugă peste arătură, pînă pe malul gîrlei. Acolo am băgat-o cu coada în apa rece şi am început să o scald.

Relatarea unui copil

Într-o zi veneam de la şcoală, dădeam cu piciorul în pietrele de pe drum, fluierînd refrenul unui cîntec patriotic învăţat cu cîteva ore în urmă. La o poartă deschisă stătea o femeie, ţinînd în braţe o găină albă cu gîtul gol. Cînd am ajuns în dreptul ei am spus „Bună ziua!” şi femeia m-a întrebat dacă ştiu să tai o găină. Am dat din cap că ştiu, am prins găina strîns între glezne, m-am aplecat (cu ghiozdanul în spate) şi, ţinîndu-i capul întins cu o mînă, i-am tăiat gîtul cu cuţitul. Apoi am dat drumul găinii fără cap să se zvîrcolească în şanţ, am şters cuţitul plin de sînge pe iarbă şi l-am înapoiat. Femeia a apucat găina ţeapănă de picioare şi a intrat în ogradă. A turnat apă clocotită într-un lighean, ca să opărească găina şi să o jumulească. Apoi a scăpărat un chibrit, aprinzînd nişte vată îmbibată cu spirt medicinal, ca să pîrlească găina de cotori.

Relatarea unui copil

Într-o zi tatăl meu a venit acasă beat, a traversat holul şi s-a prăbuşit îmbrăcat pe patul cu arcuri din dormitor. În casă era cald. După cîteva minute s-a năpustit izbindu-se de pereţi către baie, dar nu a mai ajuns pînă acolo şi a vomat de cîteva ori pe linoleumul din hol, apoi s-a întors încet în dormitor. Atunci eu am ieşit din bucătărie, m-am încălţat cu sandalele, mi-am făcut avînt, am strigat „Pîrtie!” şi am început să mă dau pe gheaţă, alunecînd pe voma tatălui meu. M-am jucat aşa mai multă vreme (am căzut de cîteva ori, dar m-am ridicat imediat şi am luat-o de la capăt), pînă cînd uşa de la intrare s-a deschis şi mama m-a prins din viteză în braţe, scăpînd sacoşa cu legume din mîna stîngă.

Relatarea unui copil

Într-o duminică seara, eu mă jucam la poartă – legam cu capete de sfoară mai multe pietre şi beţe între ele şi apoi le aruncam ca să se agaţe pe sîrmele electrice. Cînd începuse să se întunece, mama a ieşit din ogradă şi m-a trimis după pălărie. Pe drum, nişte copii au aruncat cu pietre într-o baltă, ca să mă stropească pe cînd treceam. Cînd am ajuns la crîşmă, doi oameni se băteau, răsturnînd mesele de tablă de pe terasă. Unul avea în mînă o sticlă cu fundul spart, iar celălalt un picior de scaun. Alţi oameni stăteau şi se uitau la ei. M-am mai învîrtit pe acolo şi l-am văzut pe tatăl meu dormind într-un şanţ. Costumul cel bun era plin de glod, pantofii erau înfundaţi în mîl, un capăt desfăcut al curelei de la pantaloni spînzura peste buruieni. M-am apropiat tiptil şi i-am luat pălăria, ca să nu i-o fure cineva. Atunci el a ridicat capul, cu faţa roşie şi umflată de la urzicături, şi a început să înjure, apoi a băut nişte vin din sticlă şi s-a culcat la loc. Eu mi-am pus pe cap pălăria lui asudată, care îmi cădea pe ochi, şi am pornit înapoi. Pînă acasă mai mult am alergat ferindu-mă, fiindcă un copil mai mare tot încerca să dea peste mine cu bicicleta.

Relatarea unui copil

Într-o zi mergeam pe drum cu o fată. Un copil căţărat pe gard a început să strige după noi: „Gagica şi gagelul!" M-am oprit şi l-am ameninţat: „Lasă că treci tu pe la poartă pe la mine!…" (Mi-am umplut obrajii cu aer şi apoi i-am lovit cu pumnul, ca să ţîşnească aerul printre buze.) „…Îţi umflu botul!" Între timp, un copil mai mare, care sărise peste gard mai la vale, s-a apropiat pe furiş din spate şi mi-a tras în jos pantalonii de trening, apoi a început să-mi dea dupaci în spinare. Am vrut s-o rup la fugă, dar m-am împiedicat în pantalonii lăsaţi pe vine şi m-am prăbuşit pe prundiş, julindu-mi genunchii. Am răcnit pînă cînd copilul care mă caftea mi-a dat pace şi a intrat în ogradă. M-am sculat din colb, mi-am ridicat pantalonii şi am pornit mai departe. Cînd am trecut, cu capul în pămînt, pe lîngă un moşneag, acesta a strigat: „Bună ziua – flăcău!", apoi a început să rîdă răguşit. O femeie care se uita peste gard m-a ocărît că nu port respectul la oameni pe drum. Mai încolo, după cotitură, am luat un bolovan şi i-am ologit femeii nişte pui, care umblau după cloşcă prin şanţ. Fata, care alergase înainte, s-a apropiat şi a început să rostească, cu vocea sugrumată, arătînd către mine cu degetul: „Treaba ta! Nu mă interesează! Te spun!" Am mai mers şi am ajuns acasă. Cînd m-a văzut, mama mi-a zis: „Bine ţi-au făcut! Aşa-ţi trebuie!"

Relatarea unui bărbat

Într-o seară mergeam repede pe trotuar, urmărindu-mi chipul bosumflat în vitrinele împodobite cu ciorapi şi chiloţi. Cînd am dat colţul în viteză, m-a zdruncinat o izbitură puternică. În faţa mea zăcea o femeie trîntită pe asfalt cu faţa în sus. Buzele ei murmurau o lungă înjurătură. Priveam cum i se zvîrcoleşte piciorul drept – o bucată de ghips se sfărîmase şi dezvelea un petic de gleznă galbenă, obrintită. I-am cules cîrjele de pe jos şi am ajutat-o să se ridice în picioare. În timp ce palmele mele îi ştergeau coapsele de moloz, am simţit în buzunarul de la rochie cîţiva biscuiţi obişnuiţi – şi atunci mi s-au încleştat fălcile de poftă.

Relatarea unui bărbat

Eram chior de somn. M-am întors cu faţa la perete şi mi-am tras pătura peste ochi. După un timp, ea a aprins becul şi a pus reşoul în priză. M-am învîrtit pe partea cealaltă, dezvelindu-mă. Ea s-a aplecat în genunchi, şi-a aprins o ţigară de la rezistenţă şi a început să sufle fumul cu vîrful buzelor spre gura mea căscată, horcăind încet. Pe urmă a pus un disc zgîriat, şi-a lepădat capotul pe scaun şi s-a fîţîit prin odaie, legănîndu-se după melodie. A luat de pe masă o sticlă şi două pahare, apoi s-a ghemuit la căpătîiul patului. A umplut unul dintre ele şi a început să toarne cu ţîrîita lichidul dintr-un pahar în altul, şoptindu-mi la ureche. Cînd m-am trezit dimineaţa tîrziu în camera goală, m-am aplecat la marginea patului ud şi am scuipat cu putere pe reşoul aprins.

Relatarea unui bărbat

Era în puterea nopţii. M-am dat jos din pat şi m-am îmbrăcat cu haina de fîş. Am ieşit din cameră, lăsînd becul aprins, am coborît scările tropăind şi am ajuns în stradă. M-am plimbat o vreme printre maşinile parcate pe trotuar, apoi am pornit către locul de joacă al copiilor şi mi-am umplut buzunarele cu pietre. M-am întors şi am început să arunc, ţintind în fereastra luminată a camerei mele, la etajul trei. Cînd am nimerit, geamul s-a spart şi cioburile au căzut cu zgomot. S-au aprins cîteva lumini şi un vecin a ieşit în balcon înjurînd. Atunci am rupt-o la fugă prin cartierul muncitoresc.

Relatarea unui bărbat

Într-o sărbătoare am stat cu vecinul pe bancă în faţa blocului, am băut o sticlă de votcă şi apoi am început să ne distrăm. Mai întîi am tras la sorţi cu un băţ de chibrit – pe care l-am lăsat să-mi cadă printre degete cînd îl ascundeam, cu mîinile la spate. Vecinul a pierdut şi a trebuit să se pregătească: a întors capul şi şi-a acoperit ochii cu palma stîngă, iar palma dreaptă a potrivit-o cu dosul peste urechea stîngă. Atunci m-am ridicat în picioare, mi-am făcut elan şi, pe neaşteptate, l-am lovit cît am putut cu pumnul în palma deschisă, prăvălindu-l pe bancă. El s-a ridicat tehui şi a privit în jur, străduindu-se să ghicească. I-am înfruntat privirea, bîzîind cu vîrful buzelor ca un muscoi, pentru a-l încurca.

Relatarea unui bărbat

Se lăsa întunericul şi strada era aproape pustie. La distanţă în faţa mea un om mergea grăbit pe trotuar, prin ploaia măruntă, cu mîinile îndesate în buzunarele paltonului. Am mers un timp în urma lui, apropiindu-mă fără să îl depăşesc. Cînd trecea pe lîngă o baltă l-am lovit scurt, din lateral, peste glezna piciorului drept, cu care tocmai păşea. Vîrful acestuia s-a agăţat de pulpa piciorului stîng. Dezechilibrat, s-a înălţat pe vîrful piciorului de sprijin, încercînd un mic salt, cît să-şi elibereze celălalt picior. Atunci l-am îmbrîncit puţin din spate cu mîna dreaptă. A apucat să-şi smulgă mîinile din buzunare, desfăcîndu-le, apoi s-a prăbuşit răcnind pe asfaltul ud. Eu am traversat şi m-am strecurat printre blocuri.

Relatarea unui bărbat

Eram rupt de oboseală. M-am aşezat pe o bancă la umbră şi am aţipit. O ţigancă bătrînă care umbla cu ghicitul s-a apropiat pe furiş şi mi-a smuls nişte fire de păr din cap, cerîndu-mi un ban mare ca să nu-mi facă vrăji. Dezmeticindu-mă, m-am repezit să pun mîna pe ea – însă m-am poticnit, fiindcă un copil care se juca în preajmă cu o maşinuţă, în timp ce moţăiam, îmi înnodase între ele şireturile de la bocanci.

Relatarea unui bărbat

Într-o seară mă întorceam acasă abţiguit. În gangul întunecos, sprijinit de zid, un om cu ochelari fumurii stătea cu palma întinsă şi cerea de pomană. Vrînd să fac o glumă, m-am apropiat de el clătinîndu-mă şi am zis „Hai noroc!”, întinzîndu-i mîna dreaptă. Insul a apucat-o strîns, s-a aplecat puţin, a făcut o piruetă spre stînga şi mi-a răsucit mîna la spate. Am căzut în genunchi, apoi m-am prăvălit pe caldarîm. Cînd am ajuns acasă, am adunat scrumierele pline împrăştiate prin cameră, am dat chiştoacele la o parte şi am strîns cenuşa pe un ziar. Apoi am încălzit apă într-o cratiţă pe reşou, am turnat scrumul de ţigară în apa clocotită, am lăsat puţin leşia să se limpezească şi am început să mă spăl în lighean. Pe cînd frecam părul încîlcit cu degetele ca să facă spume, nişte stropi de leşie mi-au intrat în ochi. Scînceam de usturime şi n-aveam cu ce mă clăti. M-am îndreptat spre chiuvetă orbecăind.

Relatarea unui bărbat

Într-o dimineaţă am intrat în crîşmă, am cumpărat un pahar cu votcă ieftină de la tejghea şi m-am aşezat la o masă, tremurînd înfrigurat. Am băut repede o gură, m-am strîmbat şi am pufnit, apoi am scos pachetul şi mi-am aprins o ţigară. S-a nimerit una care avea nişte cioturi şi a trebuit să pufăi de mai multe ori pînă să ardă ca lumea. Cînd am tras în piept, un vălătuc de fum mi-a intrat drept în ochi. M-am înecat şi am tuşit, iar fumul mi-a ieşit pe nări. De usturime, mi-am frecat cu mîna ochii înroşiţi pînă am văzut scîntei. La o masă din apropiere, un bărbat în costum, cu cravată la gît, sorbea cu vîrful buzelor dintr-o ceaşcă de cafea aromată, în care turnase un strop de coniac. Ținea cu degetele întinse o ţigară bună, din care o şuviţă dreaptă de fum se ridica pînă aproape de tavan. Cînd expira fumul, îşi ţuguia buzele şi făcea nişte rotocoale albăstrii, care pluteau un timp în aer, înainte să se destrame. Aş fi vrut să-l întîlnesc odată într-un loc pustiu şi întunecos şi să-l întreb cît e ceasul.

Relatarea unui bărbat

Mergînd pe stradă, am scos o ţigară umedă din pachet, apoi m-am scotocit prin toate buzunarele, dar n-am găsit cutia de chibrituri. M-am apropiat de un trecător şi l-am întrebat: „Nu te supăra, ai cumva un foc?” Fără să răspundă, acesta mi-a întins o brichetă. M-am întors cu spatele contra vîntului şi, după mai multe încercări, am izbutit să-mi aprind ţigara, ocrotind flacăra în căuşul palmelor. Am tras un fum, i-am zis „Mulţumesc frumos!” necunoscutului şi am pornit mai departe – băgînd bricheta în buzunar fără să-mi dau seama. Mi-am adus aminte de întîmplare noaptea tîrziu, cînd am descoperit bricheta străină. Stăteam de multă vreme singur la o masă în crîşmă şi simţeam că nu mă mai pot ridica de pe scaun, de parcă eram înlănţuit. Fumam cu ochii în tavan şi mi se năzărea că mă aflu pe vîrful unui munte învăluit în ceaţă. Cînd mi se învîrtea capul şi mă apuca ameţeala închideam ochii, ferindu-mă să mă uit în jos. Respiram greu în aerul rarefiat şi mi se înfundau tot timpul urechile. Din cînd în cînd mai sorbeam cîte o înghiţitură din paharul cu votcă şi atunci mă săgeta o durere – ca şi cum clonţul unei păsări mi-ar fi ciugulit ficatul.

Relatarea unui bărbat

Într-o seară mergeam pe o stradă la deal, prin ceaţa amestecată cu fum de eşapament, spre staţia de tramvai. Cu îndrăzneală, întorceam capul după cîte o femeie singură şi fluieram încet în urma ei pînă o pierdeam din ochi. Cînd a venit un tramvai, m-am îngrămădit şi am ocupat un loc în faţă. Pe interval, în dreptul meu, se proţăpise o bătrînă ciolănoasă, care mirosea a vin de surcele. M-am întors şi am privit pe geam. Cînd a trecut tramvaiul pe lîngă o biserică în construcţie, băbătia şi-a desprins mîinile de pe bară şi a început să-şi facă nişte cruci mari. La o hurducătură, s-a dezechilibrat şi s-a prăbuşit cu toată greutatea ei peste mine. Am crezut că mă farmă în bucăţi.

Relatarea unui bărbat

N-am avut încotro. Umblam pe o stradă printre cîrduri de oameni străini, trăgînd cu urechea la înjurăturile lor. M-am oprit asurzit de claxonul unei maşini, am întors capul şi farurile m-au orbit. Atunci m-a cîrpit peste gură un tînăr – care întinsese mîna să ceară ţigări. Am intrat într-o crîşmă, am plătit un pahar, m-am aşezat la masa din colţ şi am stat acolo pînă cînd m-a văzut un paznic, m-a apucat de mînecă şi m-a tîrît afară. Am intrat într-un bloc, am urcat pe întuneric cîteva etaje şi am sunat la uşa unui apartament. Un bătrîn în pijama a deschis şi m-a îmbrîncit cu putere pe scări. Am ieşit din bloc pe uşa din spate, m-am vîrît printre scaieţii uscaţi. Atunci am zărit în beznă pe un bolovan lîngă zid nişte excremente de cîine fosforescente.

Relatarea unui bătrîn

Într-o dimineaţă mergeam prin ploaie, fumînd un chiştoc de ţigară. Din murdăria înmuiată de pe corpul meu se ivise un fel de spumă cenuşie pe hainele ude leoarcă. Pe stradă nu era nici ţipenie de om. Atunci mi-am încetinit paşii şi am lăsat să curgă în pantaloni urina caldă. Simţeam cum mi se prelinge pe picioare şi se adună clipocind în căputa cizmelor de cauciuc. Cînd am ridicat ochii, fereastra unui apartament s-a deschis, la etajul trei, şi un bărbat în maieu a început să facă mişcări de înviorare.

Relatarea unui bătrîn

Mă dureau varicele de pe picioare. M-am aşezat pe trepte, la intrarea în cinematograf, şi am pufăit nişte chiştoace de pe jos. Pe urmă am mers încet spre casă. Cînd am intrat în cameră, am văzut în oglindă că aveam buzele mînjite cu ruj – de pe mucurile de ţigară. Înainte de a mă lungi în pat, am scos din rama oglinzii o fotografie în culori cu o femeie machiată vorbind la telefon. (Cînd o suceşti cu mîinile amorţite ea zîmbeşte şi îţi face cu ochiul stîng.) Nu după mult timp am simţit înţepătura unui bold – rătăcit în bulendrele de pe pat peste care mă tăvăleam agale. De-atunci vîrful de oţel rupt în carnea uscată se îndreaptă încet către inimă.

Relatarea unui bătrîn

Într-o noapte am ieşit la plimbare. Cînd am ajuns în dreptul neonului din fundac, am văzut că îmbrăcasem puloverul pe dos, cu marginile deşirate ale cusăturilor în afară. L-am apucat cu mîinile de gulerul lărgit şi, aplecîndu-mă puţin, l-am tras peste cap. Puloverul a trosnit, scoţînd nişte scîntei. Apoi i-am dat drumul şi l-am călcat în picioare de cîteva ori, ca să nu-mi meargă rău. Atunci m-a apucat un cîrcel şi m-am chircit de durere. Șchiopătînd, am scos bricheta de plastic din buzunarul de la spate şi am izbit-o cu mînie de asfalt. Cînd a explodat – m-a prins flama şi urechile mi-au ţiuit.

Relatarea unui bătrîn

Într-o sîmbătă am intrat în curtea bisericii şi mi-am făcut de treabă prin îmbulzeala de la colive. Tot încercînd să mă apropii de un om care turna rachiu dintr-o sticlă în pahare de plastic, m-am pomenit tras de mînecă şi am căpătat de la nişte doamne o sacoşă galbenă plină cu pomană. Ruşinat, am zis „Bogdaproste!” şi m-am strecurat cu greu spre ieşire. Am traversat strada şi m-am aşezat pe o bordură să mă uit în sacoşă pe îndelete. Atunci nişte cîini au apărut din tufişuri şi au început să se învîrtă schelălăind pe lîngă mine. Am cotrobăit în sacoşă, am scos nişte covrigi uscaţi, apoi am ademenit o căţea numai piele şi oase, aruncîndu-i cîteva felii de salam, şi m-am chinuit să-i vîr covrigii în coada flocăită. După ce a înfulecat, am alungat-o pe trotuar, printre oamenii care mergeau la braţetă.

Relatarea unui bătrîn

Într-o după-amiază mi-a venit cheful să umblu fleaura prin oraş. După ce am ieşit dintre blocuri, am zărit o bancă liberă lîngă trotuar şi m-am aşezat pe un colţ – să-mi trag puţin sufletul. Nu mă tăia capul încotro să apuc. Din cînd în cînd îmi prindeam strîns, cu două degete, sprîncenele stufoase, apoi închideam ochii şi smuceam (în acelaşi timp şi cu aceeaşi putere) – să văd din ce parte se smulg mai multe fire. Din cînd în cînd adunam salivă, scuipam în palma stîngă şi o ţineam deschisă, apoi ridicam mîna dreaptă şi loveam pe mijloc cu muchia palmei – să văd în ce parte sare scuipatul. Cînd s-a făcut întuneric, şedeam înţepenit pe aceeaşi bancă, cu sprîncenele smulse şi cu gura uscată. Din cînd în cînd îmi răsuceam gîtul şi mă uitam peste umăr la miliţianul ivit în mijlocul intersecţiei, care şuiera şi gesticula fără oprire, chiorît de farurile maşinilor.

Relatarea unui bătrîn

Nu mai ţin minte cum am luat-o razna. Dădeam tîrcoale prin nişte hîrtoape, cu noaptea în cap. Mergeam crăcănat peste bălării şi făceam gălăgie, ca să nu mă rupă nişte cîini. Am auzit de departe un huruit înfundat, apoi am zărit prin fumul de păcură, chiar în mijlocul drumului, o rablă ruginită care trepida din toate şuruburile. Pompa trăgea cu putere – un furtun lung şi gros, vîrît printre şipcile gardului într-un veceu, se încolăcea în convulsii. Am simţit că mă apucă leşinul, am întors spatele şi am luat-o la sănătoasa. Cînd m-am dezmeticit mă aflam în lift. Eram desculţ, aveam capul spart şi urcam.

Relatarea unui bătrîn

Într-o zi am călătorit la oraş. Autobuzul aglomerat cobora serpentinele în viteză. O doamnă s-a ridicat de pe scaun, a scos din buzunarul genţii de voiaj o sacoşă de plastic (imprimată cu poza unei femei în chiloţi călare pe o motocicletă), apoi s-a aşezat şi, desfăcîndu-şi punga în faţă, a vomat icnind de cîteva ori. Ajuns în oraş, am căutat magazinul universal şi am urcat pe scările rulante pînă la ultimul etaj. O femeie gravidă stătea la coadă ca să plătească un coş plin cu scutece şi pelinci. Cuprinsă pe neaşteptate de greţuri, a făcut doi paşi în lateral şi a vomat în pumni, cu ochii holbaţi şi cu faţa lividă. Am coborît din magazin, am intrat într-o crîşmă din apropiere şi am făcut consumaţie. Mai tîrziu am traversat strada, împleticindu-mă printre maşini şi claxoane, am intrat în parc şi m-am lungit cu faţa în sus pe o bancă, în bătaia soarelui. Nu după mult timp am început să horcăi şi să mă zvîrcolesc, înecîndu-mă cu propria vomă. M-am întors cu trenul personal. În compartiment stăteau de vorbă o profesoară navetistă şi o femeie care mergea la mănăstiri. În liniştea lăsată după intrarea trenului în tunel, am aprins bricheta şi le-am surprins pe amîndouă cu limba scoasă, schimonosindu-se la mine.

Relatarea unui bătrîn

Am dat pătura la o parte şi am început să culeg în palmă de pe cearşaf firmituri de pîine, fire de tutun, coji de var, unghii tăiate, o zgaibă uscată. Am adunat în chiuvetă hîrtiile mototolite de sub pat şi le-am dat foc cu bricheta. Apoi am deschis robinetul şi scrumul a sfîrîit. Bucăţi negre de spuză au început să plutească prin cameră. Am ieşit pe balcon, mi-am încleştat mîinile pe balustradă şi m-am uitat în jos. De la blocurile vecine se auzea liturghia la un aparat de radio dat tare. Atunci am început să sughit. Am traversat camera şi am ieşit pe hol, lăsînd uşa numai alăturată. Aşteptam să o trîntească curentul, să mă sperii şi să îmi treacă sughiţul. Pe cînd făceam cîţiva paşi prin faţa uşii, ca să îmi distrag atenţia, am alunecat pe un scuipat. Nu m-am mai putut ridica. Am reuşit doar să mă sprijin cu moalele capului de perete. Am deschis gura şi am început să-mi clatin încet un dinte cu degetul.

V. CE S-A ÎNTÎMPLAT

pe trotuar

(saltul din mers totuşi amplu rotirea
rapidă prin aer mîinile fluturate apoi
lipite de corpul drept ca o lumînare şi
plonjonul scurt cu creştetul în asfalt)

arşiţă

(întind mîna desprind termometrul
din cui şi îi dau drumul pe pardoseală
mă tîrăsc în genunchi după boabele
de mercur care se împrăştie cu iuţeală
bag mîna pînă la cot sub vestiar
închid ochii şi duc la gură pumnul
cu excremente mărunte de şoarece)

sîmbătă

(ieri am văzut urmele de bocanci
plini de excremente – pe tavanul
veceului de la crîşmă

aprind un chiştoc scuip pe jos
beau o gură de apă clocită din
sticla de lîngă pat

voi pune la fiert în cratiţă pe
reşoul făcut dintr-o cărămidă
un ceai de chibrituri)

tratament

(întind mîna iau de pe calorifer o
baterie veche de lanternă pun limba
pe lame şi mă gîdilă curentul slab

prind între degete o şuviţă murdară
din părul încîlcit o pîrlesc cu ţigara
la rădăcină şi apoi o arunc sub pat

cînd tuşesc zvîrcolindu-mă o pereche de
ochi aprinşi răsar o clipă din întuneric)

egal cu zero

(am sărit puţin pe patul cu arcurile rupte
apoi am dat peste cap paharul cu rachiu
de pufoaică răsuflat am scos din buzunar
o bucată de smoală şi am mestecat-o încet
între dinţi. acum stau pe marginea patului
şi bat din pumni fără vlagă repetînd în
răstimp – „ciudă-na, ciudă-na, ciudă-na”)

recapitulare

(să mă bat cu pumnul în piept pînă
cînd nu mai am aer. să mă dau cu
capul de perete pînă cînd vecinul bate
în calorifer. să beau poşirca înăcrită
din borcan şi să scrîşnesc din măsele.
din cînd în cînd să mă urc pe scaun
lîngă chiuvetă sub un capăt de ţeavă
şi să mă spînzur cu aţă de papiotă)

umanizare

(şi eu sînt la fel de prost ca şi voi
şi eu sînt la fel de ticălos ca şi voi
şi eu sînt la fel de fericit ca şi voi

şi eu voi crăpa într-o zi ca şi voi
şi eu am în fiecare zi – ca şi voi
maţele pline cu excremente împuţite

şi de mine mi-e tot atît de scîrbă)

ce s-a întîmplat

(ce este nimic ce faci nimic
ce cauţi nimic ce vrei nimic

ce ai nimic ce te doare nimic
ce simţi nimic ce spui nimic)

prostul

(molfăi cu poftă limba între dinţi încerc s-o înghit şi mă gîdilă în cerul gurii – acum nu mai ştiu să înot nici să merg pe bicicletă mă întreb ce ascunde mîţa habar n-am – pe la miezul nopţii încep să fredonez cu gura năclăită „mulţi ani trăiască, mulţi ani trăiască”)

activitate

(stau pe marginea patului şi casc cu gura închisă – îmi depărtez fălcile cît pot cu buzele lipite îmi las capul pe spate şi inspir adînc cu nările dilatate – pînă cînd simt în urechi un pocnet dulce bărbia îmi tremură încet şi ochii închişi îmi lăcrimează puţin)

activitate

(mă ridic în picioare îmi dau încet capul pe spate privesc fix becul aprins cu ochii mijiţi şi trag puţin cîte puţin aerul pe nări – pînă cînd o înţepătură uşoară mă gîdilă între ochi înăuntrul nasului şi strănut aplecînd capul într-o parte răcnind împroşcînd pe nas şi pe gură muci şi scuipat)

ameţeală

(aşezat pe puntea îngustă spălată de ploaie frecînd una de alta cizmele pline de glod deasupra pîrîului umflat privesc aplecat apa tulbure puturoasă forfotind peste bălăriile de pe mal cărînd la vale vreascuri şi gunoaie – pînă cînd pîrîul se opreşte în loc şi puntea începe să meargă la deal pe deasupra apei cu o iuţeală tot mai mare gata să se izbească într-un pîlc de răchite ivit dintr-o parte azvîrlindu-mă printre crengi în mîl)

chimiţă se întoarce

(ce treabă am eu, cum am ajuns eu aici unde nu-i de trăit nu-i de murit e tot ce ştiu nu mai ieşisem de mult din cameră mai bine aş fi rămas acolo nici n-am ieşit din cameră unde să mă duc e tot ce ştiu stăteam ghemuit pe un scaun acum stau lipit de perete e tot ce ştiu nu mai văzusem de mult pe nimeni acum nu mai vine nimeni unde să vină e tot ce ştiu sub fereastră era o stradă acum strada e pustie e tot ce ştiu pe fereastră intra un fel de lumină acum e întuneric e tot ce ştiu)

Întîmplări

1.
A venit primăvara. Pe trotuar o femeie gravidă a alunecat cu şoşonii pe nişte excremente dezgheţate de pisică. La semafor un bătrîn şi-a suflat nasul cu două degete pe pantaloni.

2.
Dimineaţa tîrziu un om beat urinează pe aleea îngustă dintre blocurile cu patru etaje. Cu mîinile băgate pînă la cot în buzunarele paltonului descheiat – se clatină pe picioare, înainte şi înapoi, părînd că se sprijină în jetul puternic de urină.

3.
Într-o noapte, în havuzul din curtea bisericii a căzut un copil care pescuia cu un magnet, la lumina neonului din pridvor, monede de 100 de lei.

Bocet

Nasul mi se înfundă încet, gura mi se umple cu bale cleioase, ochii holbaţi în gol mi se împăienjenesc. Strîng din pleoape şi lacrimile călduţe se scurg şerpuind pe obraz, pînă la bărbia care tremură. (Cînd încep să se usuce mă gîdilă şi atunci le şterg cu mîneca jilavă). Faţa înroşită, fierbinte şi umflată mi se schimonoseşte. Un scîncet răguşit îmi iese din gîtlej, întrerupt atunci cînd îmi trag nasul cu putere. Respir rar cu gura căscată, pînă mi se usucă buzele şi limba. Din cînd în cînd îmi înghit nodul din gît.

Înmormîntare

Într-o zi a fost găsit mort în camera lui. Pe masă era o hîrtie pe care îşi scrisese ultima dorinţă. Cîteva ore mai tîrziu aceasta a fost îndeplinită. Un om a săpat cu hîrleţul lîngă gard o groapă adîncă, în care a aruncat trupul despuiat. Deasupra ei a construit un veceu din scînduri, acoperit cu o coală de tablă ruginită.

Răstignire

Au sosit odată cu zorii pe lîngă zid şi unul dintre ei a scos din buzunar o bucată de cretă şi a desenat o cruce subţire pe zid. Atunci el s-a apropiat şi ei l-au ajutat să scoată paltonul şi pe urmă l-au răstignit – cu genunchii lipiţi de cruce, cu pieptul lipit de cruce, cu palmele lipite de cruce, cu faţa lipită de cruce. Apoi au plecat unul cîte unul lăsînd zidul în spatele lor şi, după cîteva ceasuri, s-au întors. El respira încet, era viu – şi atunci l-au coborît de pe cruce, i-au scuturat hainele de moloz, l-au ajutat să îmbrace paltonul. Apoi unul dintre ei a şters cu o cîrpă crucea desenată pe zid şi au plecat împreună pe lîngă zid.

Răstignire

M-a dus în cîrcă pînă pe culmea dealului, gîfîind în timp ce ei îl mînau din urmă. Ajunşi acolo, eu m-am lungit în iarbă – cu braţele desfăcute, cu picioarele întinse. Pe el l-au îmbrîncit peste mine, cu spinarea pe pieptul meu, şi i-au pironit mîinile şi picioarele peste mîinile şi picioarele mele. Apoi m-am ridicat şi am pornit încet la vale.

Sonet

În gang mă întîlnesc cu Domnul X.
E asudat, cu burdihanul lax.
Notez adresa: str. bl. ap. tel. fax.
Mă uit la ceas – e unsprezece fix.

Pe pod îmi taie calea un limax.
Mă-ntorc şi mă aplec – culeg un pix.
Mai merg. Ajung la magazinul mixt.
Îmi sar în ochi cutiile cu vacs

Din raft. Și lada cu bricheţi de cocs
Din colţ. Mă sprijin pe tejghea în plex,
Privind tacîmurile de inox

Împachetate-n foi rupte din DEX.
Îmi cumpăr un pahar de matrafox.
Ieşind, mă scarpin liniştit la sex.